

Vuolijoen päiväkodin

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2022-2023

Lapsuuden itseisarvo

Ihmisenä kasvaminen

Lapsen oikeudet

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Perheiden monimuotoisuus

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Varhaiskasvatuksen tehtävä

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Sisällys

KAJAANI SUUNTAAN TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA	4
Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki	4
Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki	4
Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki	6
LAADUNARVIINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHEET	7
LAADUNARVIINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHEET	8
Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi	8
Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta	9
Leikki	10
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS	11
Varhaiskasvatuksen arvoperusta	12
TIIMISOPIMUS	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Yhteistyösuunnitelma veon kanssa	15
Leikki	16
Pedagoginen dokumentointi	18
Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys	19
Arviointi	20
Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen	21
LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	28
AJATTELU JA OPPIMINEN	28
KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU	28
ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT	28
OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN	28

KAJAANI SUUNTA TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA

Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki

"Olemme kiinnostava kaupunki kotimaisille ja ulkomaisille osaajille. Opiskelijat hakeutuvat Kajaaniin."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Tarjoamme työ- ja harjoittelupaikkoja varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuspalvelumme ovat joustavia ja vastaavat kysyntään
- Varhaiskasvatus on laadukasta – varhaiskasvatuskunta 2021
- Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa
- Kehitämme ohjausosaamistamme opiskelijoiden suhteen
- Olemme näkyvästi esillä sosiaalisessa mediassa – näkyvyyden ja vetovoiman lisääminen

Näin toimimme:

- olemme aktiivisia sosiaalisessa mediassa – avaamme säännöllisesti päiväkodin arkea
- otamme opiskelijoita, työkokeilijoita ja olemme mielellämme yhteistyössä oppilaitosten kanssa
- olemme aktiivisesti yhteistyössä perheiden kanssa ja pyrimme vastaamaan toiveisiin sekä tarpeisiin
- kouluttaudumme monipuolisesti ja pidämme ammattitaitoamme yllä

Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki

"Edistämme lasten ja nuorten turvallisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Nuorilla on mielekästä tekemistä. Lasten ja nuorten on hyvä kasvaa Kajaanissa."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Lasten osallisuus ja sen kehittäminen pitkäaikainen painopistealue
- Positiivinen pedagogiikka ja hyvän huomaaminen
- Lapsella oikeus tarvitsemaansa tukeen
- Henkilökunnalla sensitiivinen työote
- Varhaiskasvatuksessa lapsella turvallinen kasvuympäristö, jossa nollatoleranssi kiusaamiselle

Näin toimimme:

- lapsen vasu toimii työkaluna toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa
- arviointi ja kehittäminen päiväkodissamme on jatkuvaa
- vastaamme tuen tarpeeseen heti havaittuamme tarpeen

Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki

”Käytämme resurssejamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävästä kehitystä edistävästi.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Kierrätämme tavaroita ja huonekaluja eri yksiköiden/ryhmien välillä
- Pyrimme hankkimaan kestäviä ja korjattavia tavaroita
- Hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaalia
- Minimoimme ruokahävikkiä – harjoittelu lasten kanssa
- Kierrätämme yhdessä lasten kanssa
- Käytämme kirjastoa monipuolisesti
- Luonto on yksi oppimisympäristömme
- Hyödynnämme kaupungin eri tiloja toiminnassamme

Näin toimimme:

- kirjastoauto käy säännöllisesti ja käytämme kirjaston palvelua
- luonto aktiivisesti mukana toiminnassa
- kestävä kehityksen ideologia näkyy toiminnassamme

LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikköemme vahvuudet

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

Arviointi

Laadunarviointikyselyyn ei saatu riittävästi vastauksia, joten ei ole luotettavaa tietoa.

Yksikköemme kehittämiskohteet

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

Arviointi

LAADUNARVIOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi

- Miten kerätään mielipiteitä/ajatuksia/toiveita, kyselyt, vanhempainillat, ja niin edelleen?
- Onko huoltajilla taitoja/osaamista, joita voidaan vakassa hyödyntää?

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Arviointi

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta:

- **Miten kiusaamista ehkäistään?**
- **Miten toimintatavoista tiedotetaan huoltajia?**
- **Miten ryhmässä esiintyvistä kiusaamistilanteista informoidaan huoltajia?**

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Arviointi

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Leikki

- Miten huomioimme leikin mahdollisuudet, osallisuuden ja inklusion huomioiminen leikissä, aikuisten rooli

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Arviointi

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Kuva: Opetushallitus

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Osallisuus huomioidaan jokaisen kohdalla kaikessa
- Kohtaamme jokaisen lapsen yksilöllisesti
- Henkilökunta kiinnittää huomiota siihen, että puhuu lapsista tasa-arvoisesti
- Lasten oman kulttuurin arvostaminen ja kannustamme lapsia luomaan itse omaa kulttuuriaan

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- huomioidaan yksilöllisesti esimerkiksi näytetään kuvasta, kysytään mielipiteitä ja huomioidaan lasten mielenkiinnon kohteet
- kysellään säännöllisesti lapsilta toiveita ja ideoita

Ihmisenä kasvaminen

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Ryhmän säännöt tehdään yhdessä lasten kanssa ja kuvitetaan
- Kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan, tilanne käydään läpi ja huoltajia tiedotetaan
- Hyvät käytöstavat – aikuisen esimerkki
- Positiivinen pedagogiikka
- Kaveritaitojen kehittäminen
- Tunnetaitojen vahvistaminen – vuorovaikutusleikkejä
- Auta minua tekemään itse ja tue minua löytämään erilaisia ratkaisuja
- Huomaa hyvä!

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- jokaisessa ryhmässä tehdään omat kuvitetut säännöt, jotka sovittu yhdessä lasten kanssa
- aikuinen ennaltaehkäisee kiusaamistilanteita osallistumalla leikkeihin. Jokaiseen kiusaamistilanteeseen puututaan heti ja selvitetään yhdessä huolehtien anteeksipyyttäminen.
- kiinnitetään huomiota siihen, että puhutaan kauniisti ja ystävällisesti toisille
- annetaan positiivista palautetta ja kannustetaan niin lapsia kuin aikuisia
- harjoitellaan säännöllisesti kaveri- ja tunnetaitoja jokaisessa ryhmässä ikätason mukaisesti
- annetaan lapsille aikaa omatoimisuuteen ja tuetaan tarpeen tullen

Lapsen oikeudet

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsen oikeus tulla hyväksytyksi ryhmässä juuri sellaisena kuin on
- Elämme tässä hetkessä
- Osallisuus
- Turvallisuus: fyysinen, psyykinen, sosiaalinen
- Leikki on lapsen oikeus – leikin havainnointi
- Aikuinen edistää leikkiä muokkaamalla oppimisympäristöä yhdessä lasten kanssa
- Aikuinen läsnä vastaamassa lasten tarpeisiin
- Kaveritaidot ja ryhmäytyminen

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- jokainen lapsi yksilönä tärkeä
- oppimisympäristön jatkuva arviointi yhdessä lasten kanssa
- kannustetaan erilaisia leikkijöitä miettien kunkin ryhmän tarpeet
- tarjotaan kaikille turvallinen varhaiskasvatuspäivä
- lapset ja perheet aktiivisesti mukana arjen suunnittelussa

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Henkilökunta toimii sukupuolisensitiivisesti ja hyväksyy kaikki lapset taustasta riippumatta
- Kaikki lapset saavat osallistua kaikkeen toimintaan
- Toiminnassa hyväksytään erilaiset tavat tehdä
- Jos lapsi ei saa osallistua uskonnolliseen toimintaan, järjestetään vastaavaa toimintaa
- Huomioidaan ruokarajoitteet
- Oikeus saada tietoa omalla kielellä
- Käytämme laajasti eri kommunikaatiokeinoja
- Pedagoginen dokumentointi yksilö- ja ryhmätasolla
- Autamme lasta tulemaan kuulluksi (piirtäminen, sadutus, kuvaaminen, videointi jne.)

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- huomioidaan eri kieli- ja kulttuuritaustaiset perheet ja lapset
- käytetään kommunikaation tueksi kuvia, ilmeitä ja eleitä, äänensävyjä ja -painoja
- kuvataan toimintaa -> viikkotiedotteet, kalenterit, leikkivihot jne.
- Jos lapsi ei saa osallistua uskonnolliseen/uskontonsa vuoksi toimintaan, järjestetään vastaavaa toimintaa
- kohdellaan lapsia sukupuolisensitiivisesti esimerkiksi ei tyttöjen ja poikien vessoja tai leikkejä

Perheiden monimuotoisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Otamme selvää kulttuurista, tavoista arvoista jne. perheeltä itseltään
- Tehdään näkyväksi erikieliset lapset esimerkiksi ryhmän seinälle toivotuksia eri kielillä
- Kunnioitetaan ja hyväksytään kaikenlaiset perheet
- Huomioidaan perheiden tarpeet ja toiveet esimerkiksi katsomuksellisista asioista
- Perheiden asioinnissa käytetään tarvittaessa tulkkia
- Huomioidaan erilaiset teemapäivät, esimerkiksi läheisen päivä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- otetaan selvää perheiden eri tavoista ja arvoista (varhaiskasvatuskeskustelut), huomioidaan päiväkodin arjessa
- äitien- ja isänpäivän aikaan päiväkodillamme on läheisen päivä, jolloin lapsen läheinen/läheiset saa tulla päiväkodille viettämään aikaa lapsen kanssa

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsia ohjataan terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapoihin keskustelemalla, lukemalla kirjallisuutta, draaman avulla, vastaamalla kysymyksiin ikätasoisesti jne.
- Kierrättäminen – lapset + henkilökunta
- Hävikin seuraaminen
- Suositaan aineettomia lasten lahjoja
- Terveellinen ruoka, liikunta ja lepo
- Säännöllinen päivärytmi
- Opetellaan sosiaalisia taitoja: pyritään ehkäisemään syrjäytymistä
- Siisteyskasvatus
- Lähiympäristöön tutustuminen, retkeily, ympäristön suojele
- Esteettisyys oppimisympäristöissä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- kerätään roskat retkillä noukkijoilla
- opetellaan lajittelemaan roskat
- keskustellaan ruokahävikistä – ”ota sen verran kuin aiot syödä”
- vierailaan kierrätyspisteellä silloin tällöin, lapset tunnistaa lajitteluastiat
- opetellaan siivoamaan omat jäljet
- opetellaan syömään terveellisesti
- jokaiselle taataan tarvitsemansa lepopohke
- tuetaan lasten sosiaalista kanssakäymistä ja rohkaistaan leikkimään ikäistensä kanssa
- lahjoina ja palkkioina toiveiden mukainen toiminta esim. yhteinen leikki

Yhteistyösuunnitelma veon kanssa

Veon kanssa sovitut yhteistyökäytännöt ja toimintamallit

Yhteydenotto veoon tapahtuu lapsen tilanteen kartoitus-lomakkeen avulla. Huolen herättyä tiimissä lapsen tilanteesta tehdään lapsen tilanteen kartoitus yhdessä tiimin kanssa. Otetaan yhteys veoon ja kerrotaan havainnot Lapsen tilanteen kartoituksen perusteella. Veon kanssa suunnitellaan ja sovitaan tukitoimet sekä mahdollinen veon havainnointikäynti sopivan ajan päähän. Kirjataan sovitut tukitoimet Lapsen tilanteen kartoitukseen sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Lähetetään kopio Lapsen tilanteen kartoituksesta veolle salattuna sähköpostina. Otetaan yhteys veoon, jos huoli kasvaa tai jatkuu ennen havainnointikäyntiä.

Huoltajien kanssa on otettu puheeksi huoli lapsen tilanteesta ja veon konsultaatio. Kirjaukset tehdään siten, että huoltajat voivat ne halutessaan lukea. Kirjataan pedagogisia asioita.

Kolme pedapalaveria toimikauden aikana, johon osallistuu kaksi veoa ja päiväkotimme kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa.

Arvio yhteistyön toteutumisesta

Kolme pedapalaveria on toteutunut ja käyntejä ollut tarpeen mukaan. Tarve määrittää käynnit. Ollaan saavutettu veo puhelimitse akuutteihin kysymyksiin. Yhteiskeskustelu ollut hyvää ja toimivaa. Veo on tutustunut lapsiin ja tietää lapset hyvin. Veon työ on kohdentunut oikein.

- lapsilla tieto, milloin on leikkiaika (päivästrukturi)
- leikkiin liittyvien taitojen monipuolinen harjoittelu (leikkiajan hahmottaminen, syyseuraus, kaveritaidot)
- juonelliset leikit ja leikkikokonaisuudet toteutettu lapsilähtöisesti yhdessä esim. kauppaleikki, Nalle Kallen seikkailu.
- lapset innostettu oppimaan leikkien avulla esim. eskarissa matikkaa kauppaleikissä, rastitehtävät – kalastaa kirjaimia, numeroita ja kerronnallisten taitojen harjoittelu leikin lomassa

- palaute vanhemmilta tulee pääsääntöisesti keskustellessa ja käsittelemme palautteen heti
- peukkuäänestys käytössä lasten kanssa ja aktiivisesti jutellaan lasten kanssa
- kerrontataitojen harjoittelu tukee lasten palautteiden antamista (perustelun oppiminen, oman työn hyväksyminen)
- luodaan hyväksyvä ilmapiiri, jossa lapsi uskaltaa sanoa myös sen, jos ei jostakin asiasta/tekemisestä tykkää
- kehuaan ja kannustetaan lapsia, huomataan hyvä

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen

Esim. harjoitellaan kriittistä lukutaitoa, keskustellaan ikärajoista, tartutaan lasten aloitteisiin, huolehditaan lasten tietosuojasta, tutustutaan lasten digitaaliseen maailmaan, tarjotaan vain ikätasoon sopivaa sisältöä, laitteet lasten saatavilla, laitteiden toimivuuden varmistaminen, työskentelyasennot, äänenvoimakkuus, näytönkirkkaus, tiedonhaku yhdessä lapsen kanssa, arjen teknologiaan tutustuminen, kuvien ja videoiden hyödyntäminen, medialukutaito, myönteinen suhtautuminen digitaalisiin ympäristöihin, digitaalisten ympäristöjen hyödyntäminen lasten osallisuuden vahvistamisessa, henkilöstön osaaminen, laitehuolto yhdessä lasten kanssa, tutustutaan näppäimistöön ja yleisimpiin symboleihin, käyttö osana oppimisen tukea, sovelluksiin tutustuminen, pedagoginen dokumentointi

Näin toimimme:

- ihmetellään ja tutkitaan ympäristöä ja siellä olevia kuvia ja merkkejä, luonnonilmiöitä tms.
- etsitään yhdessä tietoa käyttäen apuna digimateriaalia
- puututaan, jos lasten puheissa ilmenee ikätasoonsa sopimattomia pelejä, videoita tms.
- kuvataan toimintaa
- opetellaan huolehtimaan välineistä
- autamme toisiamme tarvittaessa

Miten osallisuus huomioidaan?

- huoltajien kanssa keskustelua ikärajoista ja lapsille sopivasta materiaalista esim. sosiaalisessa mediassa
- lapset mukana digitaitojen opettelussa

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

- jokaisessa ryhmässä ikätason mukaan harjoitellaan esim. iPadin käyttöä

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

- lapsille annettu tietyt päivät, jolloin saa hakea tietoja ja esim. ohjeita plus plus-rakentamiseen ja timer peliaikaan
- virtuaalinen museovierailu ja vierailu taidemuseossa
- iPadin käsittelyn harjoittelu – kuvaaminen lasten toimesta, kännykän laskimen käyttö, pelaaminen
- kamerakynäkoulutus, yhteinen harjoittelu, neuvominen ja ideoiden jakaminen
- ikärajoista juteltu lasten kanssa, mutta voisi ottaa puheeksi vielä huoltajien kanssa esim. vanhempainillassa

OPPIMISEN ALUEET

ILMAISUN MONET MUODOT

monipuoliset leikit

teatterivierailut

tunne- ja kaveritaitojen
harjoittelu

tuodaan mielipide esiin mm.
peukkuäänestys ja emoji-taulu

kuvien käyttö sekä ympäristön ja
toiminnan monipuolinen kuvitus

pöytä/nukketeatteri

OPPIMISEN ALUEET

KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN

ulkoliikunta kentällä ja päiväkodin pihalla

jumppasalivuorot viikoittain/ryhmittäin

liikuntavälineet lasten saatavilla (kuten pallot, mailat, pyörät, hyppynarut)

Hakan vierailu päiväkodilla

uimakoulu

liikuntaleikit

erkkikärry

hiihto/luistelu/pulkkamäki

retket ja leikkipuistokäynnit

Jekku Jänön liikuntavinkit

rakentelupalikat

OPPIMISEN ALUEET

KIELTEN RIKAS MAAILMA

päiväleppöhetken satu

satujen lukeminen päivittäin lasten kiinnostuksen kohteet huomioiden

kirjastoauto joka toinen viikko

kerrontataitojen harjoittelu

lorupussi, musiikki- ja laululeikit, satuhieronta, laululaatikko

saduttaminen

OPPIMISEN ALUEET

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

Kajaanin varhaiskasvatus yhteisönämme

hyväksytään ja arvostetaan erilaisuutta

yhteisleikit, mm. kauppaleikki ja Nalle Kallen seikkailut

yhteistyö koulun kanssa

yhteistyö srk:n kanssa (pääsiäinen, joulukuukari, urkumuskari)

aamupiirit

yhteistyö MLL:n ja vanhempainyhdistyksen kanssa

moniammatillinen yhteistyö
mm. veo, neuvola, peo, koulupsykologi

alueellinen yhteistyö Otanmäen päiväkodin kanssa

kehuminen ja kannustus, hyvän
huomaaminen

OPPIMISEN ALUEET

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

tutustutaan yhdessä mieltä askarruttaviin asioihin, haetaan tietoa mm. googlesta ja kirjoista

tiedetutkimukset

iPadin hyödyntäminen toiminnassa viikoittain

museovierailut virtuaalisesti sekä paikan päällä

omaan asuinympäristöön tutustuminen ja tutkiminen

erilaisten ympäristöjen hyödyntäminen oppimisessa, mm. kuvasuunnistus, metsämatikka, luontopäivä

vuodenaikojen vaihtumisen havainnointi luonnossa, esim. lapset kuvaavat näkemiään kevään merkkejä

